

DOI: 10.15421/151947

УДК: 352.075:542,534(477)

Формування та розвиток інтегральної компетентності депутатів місцевих рад в Україні: правові аспекти

*Наталія Гончарук, Дніпропетровський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України
Леся Прудіус, Українська школа урядування*

У статті проаналізовано правові аспекти формування та розвитку інтегральної компетентності депутатів місцевих рад.

Визначено сутність поняття «інтегральна компетентність депутатів місцевих рад» як знання, уміння, навички, інколи – інші важливі якості, способи й прийоми їх реалізації в діяльності депутатів місцевих рад, необхідні для успішного та відповідального виконання покладених на них завдань та обов'язків. Встановлено, що профіль інтегральної (діяльній, ділової) компетентності депутатів місцевих рад в Україні містить нормотворчі, адміністративно-юрисдикційні (організаційно-розпорядчі, управлінські, координаційні), контрольно-наглядові, інформаційно-аналітичні, економічні (бюджетно-планові та ін.), ціннісно-орієнтаційні (морально-етичні), соціально-психологічні та комунікативно-консультаційні компетентності і розрахований переважно на творчий тип здійснення діяльності. Обґрунтовано необхідність розвитку знань, умінь і навичок депутатів місцевих рад щодо оперативного вирішення нагальних проблем місцевого самоврядування, пов'язаних з реформуванням місцевого самоврядування та децентралізацією влади в Україні.

Доведено, що депутат місцевої ради має бути високопрофесійним у своїй сфері, здатним управляти змінами, розвивати лідерські якості, ризикувати, відповідати на виклики сьогодення. Наголошено на необхідності забезпечення безперервного професійного навчання депутатів місцевих рад задля їх мобільності, оперативного та результативного реагування на виклики суспільства в умовах зміни парадигми державного управління та розвитку місцевого самоврядування.

Зроблено висновок, що забезпечення ефективної діяльності депутата місцевої ради напряму залежить від підвищення рівня його інтегральної компетентності шляхом професійного навчання. Важливою складовою інтегральної компетентності депутатів місцевих рад є лідерство. Серед необхідних для депутатів місцевих рад рис лідерства, виокремлено такі, як відкритість особистості, відповідальність за самореалізацію.

Досліджено правові засади формування та розвитку інтегральної компетентності депутатів місцевих рад, які визначені Конституцією України, законами України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про статус депутатів місцевих рад», щодо змісту профілю інтегративної компетентності депутатів місцевих рад в Україні, який базується на виокремленні повноважень та компетенцій органу місцевого самоврядування; законодавством, яке визначає стратегію та основні напрями подальшого розвитку освіти дорослих в Україні протягом життя шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти, а саме: Національною доктриною розвитку освіти, Національною стратегією розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, Національною рамкою кваліфікацій, законами України «Про професійний розвиток працівників», «Про зайнятість населення», «Про вищу освіту», «Про освіту».

Доведено, що ключову роль у процесі формування інтегральної компетентності депутатів місцевих рад, а також забезпеченні їх безперервного професійного розвитку відіграє наявна система професійного навчання, що базується на європейських стандартах розвитку освіти. Проаналізовано правові засади системи професійного навчання депутатів місцевих рад, які визначені Концепцією реформування системи професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад від 1 грудня 2017 р. за № 974-р, планом заходів з її реалізації, а також відповідним Положенням про систему професійного навчання.

Ключові слова: : *депутати місцевих рад, інтегральна компетентність депутатів місцевих рад, місцеве самоврядування, децентралізація, професійне навчання, система професійного навчання, професійний розвиток, європейські стандарти освіти, освіта протягом життя (безперервна освіта)*

Formation and Development in Integral Competences of Local Council Deputies in Ukraine: Legal Aspects

*Natalia Goncharuk, Dnipropetrovsk Regional Institute of Public Administration of the National Academy of Public Administration under the President of Ukraine
Lesya Prudius, Ukrainian Government School*

The legal aspects of formation and development of integral competence of local council deputies are analyzed in the article.

There has been defined the concept of "integral competence of local council deputies such as knowledge, skills, capacities, and sometimes - other important qualities, ways and methods of their implementation into the activities of the local council deputies which are necessary for the successful and responsible fulfillment of their tasks and responsibilities. It has been determined that the profile of integral (pro-active, business-like) competence of local council deputies in Ukraine includes law-making, administrative and jurisdictional (organizational, executive, administrative, coordinative), control and supervisory, informational and analytical; economic (budgetary and planning, etc.), value-oriented (moral and ethical), social and psychological with communicative and consulting competences. The profile is designed mainly for the creative type of activity. The necessity to develop knowledge, skills and capacities of local council deputies to solve urgent problems of local self-government related to decentralization reform has been substantiated.

It has been proved that the local council deputy must be highly professional in his/her field, capable to control changes, develop leadership skills, take risks, meet challenges of today. It has been emphasized necessary to provide continuous professional training to local council deputies for their mobility, prompt and effective response to the challenges of society in the context of development the paradigm shift within the state administration and local self-government.

It is concluded that ensuring the effective activity of a local council deputy depends directly on his level of integral competence increasing through the vocational training. Leadership is an important component of integral competence. Leadership features include open-mindedness and responsibility for self-actualization.

The legal bases of formation and development of integral competence of the local councils deputies. There has been investigated defined by the Constitution of Ukraine, laws of Ukraine "On local self-government in Ukraine", "On the status of the local councils deputies " - concerning the content of the profile of integrative competence of local councils deputies in Ukraine, based on the distinguishing of empowerment and competences of the local self-government body; legislation defining the strategy and main directions of the further development of life-long adult education in Ukraine by means of formal, non-formal and informal education, namely: the National Doctrine of Education Development, the National Strategy for Education Development in Ukraine until 2021, the National Qualifications Framework, the laws of Ukraine "On Professional Development of Employees", "On Employment of the Population", "On Higher Education", "On Education".

It is proved that the existing system of vocational training, based on European standards of education development, plays a key role in the process of the integral competence formation for the local councils deputies, and insurance of their continuous professional training. The have been analyzed the legal foundations of the vocational training system for the local councils deputies, which are defined by the Concept of reforming the system of vocational training for civil servants, heads of local state administrations, their senior deputies and deputies, local self-government officials and of local councils deputies under the date of December 1, 2017 No. 974-p , the plan of actions for its implementation, as well as the corresponding Regulations on the vocational training system.

Keywords: *local council deputies, integral competence of local council deputies, local self-government, decentralization, vocational training, vocational training system, professional development, European standards of education, lifelong education (continuing education)*

Формирование и развитие интегральной компетентности депутатов местных советов в Украине: правовые аспекты

Наталья Гончарук, Днепропетровский региональный институт государственного управления Национальной академии государственного управления при Президенте Украины

Леся Прудиус, Украинская школа управления

В статье проанализированы правовые аспекты формирования и развития интегральной компетентности депутатов местных советов.

Определена сущность понятия «интегральная компетентность депутатов местных советов» как знания, умения, навыки, иногда – другие важные качества, способы и приемы их реализации в деятельности депутатов местных советов, необходимые для успешного и ответственного выполнения возложенных на них задач и обязанностей. Установлено, что профиль интегральной (деятельностной, деловой) компетентности депутатов местных советов в Украине включает в себя нормотворческие, административно-юрисдикционные (организационно-распорядительные, управленческие, координационные), контрольно-надзорные, информационно-аналитические, экономические (бюджетно-плановые и др.), ценностно-ориентационные (морально-этические), социально-психологические и коммуникативно-консультационные компетентности и рассчитан преимущественно на творческий тип деятельности. Обоснована необходимость развития знаний, умений и навыков депутатов местных советов относительно оперативного решения насущных проблем местного самоуправления, связанных с реформированием местного самоуправления и децентрализацией власти в Украине.

Доказано, что депутат местного совета должен быть высокопрофессиональным в своей сфере, способным управлять изменениями, развивать лидерские качества, рисковать, отвечать на вызовы современности. Акцентируется внимание на необходимости обеспечения непрерывного профессионального обучения депутатов местных советов с целью их мобильности, оперативного и результативного реагирования на вызовы общества в условиях смены парадигмы государственного управления и развития местного самоуправления.

Сделан вывод, что обеспечение эффективной деятельности депутата местного совета напрямую зависит от повышения уровня его интегральной компетентности путем профессионального обучения. Важной составляющей интегральной компетентности депутатов местных советов является лидерство. Среди необходимых для депутатов местных советов черт лидерства выделены такие, как открытость личности, ответственность за самореализацию.

Исследованы правовые основы формирования и развития интегральной компетентности депутатов местных советов, которые определены Конституцией Украины, законами Украины «О местном самоуправлении в Украине», «О статусе депутатов местных советов», относительно содержания профиля интегративной компетентности депутатов местных советов в Украине, который базируется на выделении полномочий и компетенций органа местного самоуправления; законодательством, которое определяет стратегию и основные направления дальнейшего развития образования взрослых в Украине в течение жизни путем формального, неформального и информального образования, а именно: Национальной доктриной развития образования, Национальной стратегией развития образования в Украине на период до 2021 года, Национальной рамкой квалификаций, законами Украины «О профессиональном развитии работников», «О занятости населения», «О высшем образовании», «Об образовании».

Доказано, что ключевую роль в процессе формирования интегральной компетентности депутатов местных советов, а также обеспечении их непрерывного профессионального развития играет существующая система профессионального обучения, которая базируется на европейских стандартах развития образования. Проанализированы правовые основы системы профессионального обучения депутатов местных советов, которые определены Концепцией реформирования системы профессионального обучения государственных служащих, глав местных государственных администраций, их первых заместителей и заместителей, должностных лиц местного самоуправления и депутатов местных советов от 1 декабря 2017 г. № 974-р, планом мероприятий по ее реализации, а также соответствующим Положением о системе профессионального обучения.

Ключевые слова: депутаты местных советов, интегральная компетентность депутатов местных советов, местное самоуправление, децентрализация, профессиональное обучение, система профессионального обучения, профессиональное развитие, европейские стандарты образования, образование в течение всей жизни (непрерывное образование)

Визначення проблеми

Розвиток місцевого самоврядування є одним із найважливіших пріоритетів внутрішньої політики України, адже Основним Законом України [1] визнано і гарантовано місцеве самоврядування як право територіальної громади самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України. Представницьким органом місцевого самоврядування є виборний орган (рада), який складається з депутатів і відповідно до закону [2; 3] наділяється правом представляти інтереси територіальної громади і ухвалювати від її імені рішення. Це ще раз підкреслює надзвичайно важливу місію і відповідальність депутатів місцевих рад на місцевому рівні. На сьогодні ця місія особлива. Здійснення в Україні процесів децентралізації влади, реформування місцевого самоврядування вимагають від депутатів місцевих рад високого рівня інтегральної компетентності та забезпечення безперервного професійного розвитку як невід'ємних складових успіху започаткованих реформ. Від підвищення рівня інтегральної компетентності депутатів місцевих рад залежить ефективність їх діяльності.

Аналіз досліджень та публікацій свідчить, що професійний розвиток посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад був предметом наукового пошуку Серьогіна С. М., Шпекторенка І. В., які обґрунтували структуру інтегральної компетентності депутатів місцевих рад [4], Ткачука А. Ф., який досліджував проблематику розвитку місцевого самоврядування та децентралізації влади [5], Газарян С. В., яка проаналізувала цілі професійного навчання в публічному управлінні та визначила нові ключові компетентності фахівців з публічного управління в умовах глобалізації [6]; Гошовської В.А., Пашко Л.А., Гука А.К., якими досліджено питання лідерства в місцевому самоврядуванні [7] та інших вчених. Водночас в умовах реформування державного управління, децентралізації влади та розвитку місцевого самоврядування проблематика дослідження правових аспектів формування

та розвитку інтегральної компетентності депутатів місцевих рад є дуже актуальною і водночас недостатньо вивченою.

Метою статті є дослідження правових аспектів формування та розвитку інтегральної компетентності депутатів місцевих рад в умовах зміни парадигми державного управління та децентралізації влади.

Виклад основного матеріалу

Поняття «інтегральна компетентність» депутата місцевої ради є дуже багатограним і має враховувати вимоги Національної рамки кваліфікацій.

Так, відповідно до Національної рамки кваліфікацій [8], яка являє собою системний і структурований за компетентностями опис кваліфікаційних рівнів для розроблення, ідентифікації, співвіднесення, визнання, планування і розвитку кваліфікацій, «інтегральна компетентність» розглядається як узагальнений опис кваліфікаційного рівня, який виражає основні компетентнісні характеристики рівня щодо результатів навчання та/або професійної діяльності, де «результати навчання» – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, що набуваються у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти.

Враховуючи це, на думку авторів, поняття «інтегральна компетентність депутатів місцевих рад» можна визначити як знання, уміння, навички, інколи – інші важливі якості, способи й прийоми їх реалізації в діяльності депутатів місцевих рад, необхідні для успішного та відповідального виконання покладених на них завдань та обов'язків.

Підтримуємо позицію С. М. Серьогіна та І. В. Шпекторенка, що компетентність депутатів місцевих рад не можна, з позиції професіології, називати професійною компетентністю, оскільки депутатська діяльність – не професія, а вид заняття, діяльність, що має ознаки управлінської, сервісної, консультативної. Тому кращим поняттям, яке в цьому разі відповідає за змістом поняттю «професійна компетентність», є поняття «інтегральна компетентність».

тентність» [4]. Погоджуємось, що зміст профілю інтегративної компетентності депутатів місцевих рад в Україні базується на виокремленні повноважень та компетенцій органу місцевого самоврядування (на підставі Конституції України, Закону України «Про місцеве самоврядування»), типових управлінських функцій депутата з урахуванням процесного підходу до управління (у межах класичної теорії управління). Тому логічно, що «профіль інтегральної (діяльничної, ділової) компетентності депутатів місцевих рад в Україні містить нормотворчі, адміністративно-юрисдикційні (організаційно-розпорядчі, управлінські, координаційні), контрольно-наглядові, інформаційно-аналітичні, економічні (бюджетно-планові та ін.), ціннісно-орієнтаційні (морально-етичні), соціально-психологічні та комунікативно-консультаційні компетентності» і розрахований «переважно на творчий тип здійснення діяльності» [4].

Так, дійсно, депутат представляє інтереси всієї територіальної громади, має всю повноту прав, що забезпечують його активну участь у діяльності ради та утворених нею органів, несе обов'язки перед виборцями, радою та її органами, виконує їх доручення. Депутат, крім секретаря ради, повинен входити до складу однієї з постійних комісій ради. Водночас слід зазначити, що повноваження депутата ради починаються лише з моменту офіційного оголошення відповідною територіальною виборчою комісією на сесії ради рішення про підсумки виборів та визнання повноважень депутатів, а закінчуються в день першої сесії ради нового скликання та можуть бути припинені достроково у випадках, передбачених законом. Серед соціальних гарантій депутата місцевої ради законодавством [3] передбачено, що на час сесій, засідань постійних комісій рад, а також для здійснення депутатських повноважень в інших, передбачених законом, випадках депутат звільняється від виконання виробничих або службових обов'язків з відшкодуванням йому середнього заробітку за основним місцем роботи та інших витрат, пов'язаних з депутатською діяльністю, за

рахунок відповідного місцевого бюджету.

Таким чином, депутат місцевої ради, маючи відповідні права і гарантії, має і зобов'язання перед виборцями – компетентно здійснювати свою діяльність у раді та в її органах, до яких його обрано, ефективно працювати у виборчому окрузі, брати особисту участь в обговоренні, ухваленні та організації виконання рішень ради, її органів, а також доручень виборців свого виборчого округу, виконувати доручення ради, її органів, сільського, селищного, міського голови, голови районної, районної в місті чи обласної ради, інформувати про їх виконання.

Крім цього, у процесі своєї діяльності депутат місцевої ради зобов'язаний дотримуватися Конституції та законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, регламенту ради та інших нормативно-правових актів, що визначають порядок діяльності ради та її органів [3].

Дослідження Закону «Про статус депутатів місцевих рад» показало, що у традиційній моделі представницької демократії депутати обираються з метою представництва інтересів громади у місцевих органах влади та для відображення побажань громади у політиці, а тому головним завданням депутата є забезпечення відкритості і належної реакції на потреби і вимоги громади. З іншого боку, депутати забезпечують відповідальність представників виконавчої влади та адміністративного апарату місцевих урядів перед громадою за допомогою здійснення контролю, нагляду та права голосу, відіграючи таким чином роль представника громади перед місцевим урядом та іноді, навпаки: оприлюднюючи та пояснюючи політику і рішення громад, тим самим посилюючи довіру до них з боку громадян. Депутати також відіграють подвійну роль як члени колегіального політичного органу та незалежні представники. У якості членів головного дорадчого органу, тобто ради, вони ініціюють місцеві дебати та спільно розробляють стратегії місцевого урядування, а в якості незалежних представників деякі з них також обіймають виконавчі посади у місцевих органах влади

і таким чином стають невід'ємною частиною місцевого виконавчого керівництва, яке має додаткові повноваження та тісніші зв'язки з адміністрацією [9, с. 4].

Водночас сьогодні слід говорити і про необхідність розвитку знань, умінь і навичок депутатів місцевих рад щодо оперативного вирішення нагальних проблем місцевого самоврядування, пов'язаних з реформою децентралізації. Адже «розпочата в 2015 році реформа децентралізації призвела до значних змін у завданнях і функціях органів місцевого самоврядування, особливо в тих з них, що були утворені внаслідок об'єднання територіальних громад. Швидкість змін вимагає існування гнучкої системи підвищення рівня професійної компетентності посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад, і навпаки, успішність змін буде залежати від швидкості підготовки/підвищення кваліфікації працівників, їх здатності виконувати нові повноваження. Серед найбільших змін у повноваженнях органів місцевого самоврядування базового рівня, спричинених реформою децентралізації, – забезпечення послуг у сфері середньої освіти та охорони здоров'я, надання адміністративних і соціальних послуг. Для виконання цих розширених повноважень відбулося збільшення ресурсної бази місцевого самоврядування. Зазначені сфери повноважень, а також необхідні процедури для виконання цих повноважень (бюджетне і фінансове планування, договірні відносини з контрагентами, тендерні процедури, менеджмент комунальних активів, управління людськими ресурсами та ін.) викликають найбільше труднощів в органів місцевого самоврядування базового рівня» [9, с. 5].

Тобто усі депутати місцевих рад, а особливо депутати об'єднаних територіальних громад, повинні бути обізнаними не лише у нормах окремих законів, що регулюють діяльність місцевих рад, а й розуміти всю філософію тих змін, що відбуваються в системі місцевого самоврядування України, роль різних владних інституцій у цьому процесі. Також посилюється депутатська відповідальність за свою діяльність,

оскільки тепер у житті громади багато чого залежить від ефективності рішень місцевої ради, виконкому, а не від тих рішень, що ухвалюються на загальнодержавному рівні [5, с. 4].

Це ще раз свідчить про необхідність безперервного професійного навчання депутатів місцевих рад з метою забезпечення їх мобільності, оперативного та результативного реагування на виклики суспільства в умовах зміни парадигми державного управління та розвитку місцевого самоврядування. Адже депутат місцевої ради має бути високопрофесійним у своїй сфері, здатним управляти змінами, розвивати лідерські якості, ризикувати, відповідати на виклики сьогодення.

Про необхідність наявності у посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад такої компетентності як лідерство підтверджується результатами проведеного у межах Програми Ради Європи «Децентралізація і реформа місцевого самоврядування в Україні» дослідження навчальних потреб представників органів місцевого самоврядування України [10].

Учасникам дослідження пропонувалось оцінити компетентність (професійний рівень) посадових осіб місцевого самоврядування за шкалою від 0 до 5, де 5 – найвища оцінка, а також висловити свої думки, чи володіють посадові особи рівнем знань, умінь і навичок, достатнім для ефективного виконання покладених на них службових обов'язків. Відповідаючи на це запитання, учасники дослідження висловили своє бачення компетентної посадової особи місцевого самоврядування. Так, на їхню думку, для виборних осіб (для голів) критичними є такі компетентності: лідерство, професіоналізм, креативність. Компетентна посадова особа місцевого самоврядування (яка призначається на посаду), на думку учасників дослідження, повинна володіти такими компетентностями: лідерство; комунікативність; уміння взаємодіяти з різними стейкхолдерами; проектний менеджмент; просторове планування; знання всіх інструментів роботи; брати відповідальність на себе за команду та ввірену сферу повноважень; той, який

працює над собою і розвивається (вмотивований, прийшов розвивати громаду). Окрім того, така особа має бути професіоналом у своїй справі, мати відповідний освітньо-кваліфікаційний рівень та досвід роботи в органах влади [10]. На наш погляд, зазначене вище стосується не лише посадових осіб, а й депутатів місцевих рад.

Вивчаючи питання лідерства в місцевому самоврядуванні, науковці також визначають складовими лідерського потенціалу посадової особи: компетентність, особистісні особливості та ділові риси, здібності, установки, морально-етичні цінності та пріоритети. З урахуванням зазначеного, на їх думку, «лідер управління, лідер управлінського типу» – це людина, здатна висувати продуктивні цілі розвитку, знаходити оптимальні шляхи їхнього досягнення та об'єднувати різних людей у соціальні організації для вирішення спільних завдань, максимально використовувати творчі можливості як свої, так і оточуючих його людей, зокрема талановитих та обдарованих [7, с. 48]. Зроблено акцент і на таких рисах лідерства, як відкритість особистості, відповідальність та відповідальність за самореалізацію, де «відкритість особистості» – властива цілісному існуванню людини здатність до спілкування, тобто до сприйняття своїм внутрішнім світом «зовнішніх» для неї цінностей інших «Я», з якими вона спілкується, та готовність до перебудови її власної суб'єктивності, спричиненої комунікативними процесами; «відповідальність» — одна з форм активності особистості, яка позначає її здатність гарантувати результат здійснення діяльності (життя загалом) у певні терміни і на якісно визначеному рівні, незважаючи на непередбачені труднощі і протиріччя; синонім обов'язковості, чіткості, пунктуальності в діях і вчинках; юридичний наслідок порушення обов'язку чи правової норми; необхідність та обов'язок відповідати за свої дії і вчинки; «відповідальність за самореалізацію» — інтегративна якість особистості, що проявляється у здатності ухвалювати обґрунтовані рішення у сфері саморозвитку, проявляти наполегливість та добросовісність у їх реалізації та в го-

товності відповідати за їх результати й наслідки [7, с. 40].

Отже, забезпечення ефективної діяльності депутата місцевої ради напряму залежить від підвищення рівня його інтегральної компетентності шляхом професійного навчання. Важливою складовою інтегральної компетентності є лідерство. Серед рис лідерства варто відзначити такі риси, як відкритість особистості, відповідальність та відповідальність за самореалізацію.

Слід зазначити, що питанню підвищення рівня інтегральної компетентності депутатів місцевих рад приділяється особливе значення на державному рівні, тому правові засади професійного навчання депутатів місцевих рад визначені цілою низкою нормативно-правових актів.

Так, право на підвищення кваліфікації депутату місцевої ради визначено Законом України «Про статус депутатів місцевих рад» (ст. 33), у якому водночас передбачено, що порядок організації підвищення кваліфікації депутатів місцевих рад визначає відповідна рада [3].

У 2010 р. було затверджено нове Положення про систему підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування [11], однак, «внаслідок ряду причин в Україні не було створено ефективну систему підвищення кваліфікації державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад, яка достатньою мірою задовольняла б потреби органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у високопрофесійних кадрах, здатних ефективно виконувати поставлені перед ними завдання» [12].

Тому у 2011 р. Урядом схвалено Концепцію реформування системи підвищення кваліфікації державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад (далі – система підвищення кваліфікації) [12], яка була спрямована на вирішення основних проблем чинної системи підвищення кваліфікації (зокрема, депутатів місцевих рад), а саме: неврегульованості питань щодо визначення статусу навчальних за-

кладів, що забезпечують підвищення кваліфікації депутатів місцевих рад; невідповідності наявних програм підвищення кваліфікації вимогам щодо діяльності органів місцевого самоврядування; відсутності механізму залучення депутатів місцевих рад до підвищення кваліфікації тощо.

Концепція [12] передбачала дотримання системності та безперервності підвищення кваліфікації депутатів місцевих рад у кожному регіоні; визначення видів підвищення кваліфікації із застосуванням інноваційних форм і методів професійного розвитку депутатів місцевих рад; створення належних умов для розвитку конкурентного середовища на ринку надання освітніх послуг навчальними закладами системи підвищення кваліфікації; запровадження інноваційних методів оцінювання результатів підвищення кваліфікації депутатів місцевих рад; зміцнення взаємозв'язку між органами місцевого самоврядування та навчальними закладами системи підвищення кваліфікації.

На сьогодні ключову роль у процесі формування інтегральної компетентності депутатів місцевих рад, а також забезпечення їх безперервного професійного розвитку відіграє наявна система професійного навчання, яка базується на європейських стандартах розвитку освіти та національному законодавстві, яке визначає стратегію та основні напрями подальшого розвитку освіти дорослих в Україні протягом життя шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти, а саме: Національній доктрині розвитку освіти [13], Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року [14], Національній рамці кваліфікацій [8], законах України «Про професійний розвиток працівників» [15], «Про зайнятість населення» [16], «Про вищу освіту» [17], «Про освіту» [18].

Саме з урахуванням цих законодавчих засад для забезпечення професійного розвитку депутатів місцевих рад як безперервного, свідомого, цілеспрямованого процесу особистісного та професійного зростання, що базується на інтеграції знань, умінь і компетентностей, була і ре-

формована система їх професійного навчання.

На сьогодні правові засади професійного навчання депутатів місцевих рад визначені у Концепції реформування системи професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад від 1 грудня 2017 р. за № 974-р (далі – Концепція) [19], плані заходів з її реалізації [20], а також у відповідному Положенні про систему професійного навчання [21].

Серед проблем, на вирішення яких спрямована вказана Концепція [19], слід відзначити: невідповідність системи професійного навчання депутатів місцевих рад сучасним вимогам до якості та змісту освіти; недосконалий механізм визначення реальних потреб у професійному навчанні, який не забезпечує взаємозв'язок між системою підвищення кваліфікації депутатів місцевих рад і практикою державного управління та місцевого самоврядування; відсутність цілісної системи моніторингу та оцінювання якості надання освітніх послуг з професійного навчання відповідно до європейських стандартів забезпечення якості освіти; неконкурентність ринку освітніх послуг з професійного навчання та його закритість для недержавних суб'єктів надання освітніх послуг; відсутність дієвого механізму співпраці різних суб'єктів професійного навчання депутатів місцевих рад, що призводить до неефективного використання ресурсів на професійне навчання.

Для розв'язання зазначених проблем Концепцією [19] передбачено: створення належних умов для забезпечення професійного розвитку депутатів місцевих рад; створення ефективної системи визначення потреб у професійному навчанні депутатів місцевих рад та забезпечення його безперервності, обов'язковості, плановості; розвиток ринку освітніх послуг у сфері професійного навчання на засадах прозорості та добросовісної конкуренції із створенням відповідної системи моніторингу та оцінки якості освітніх послуг; залучення

всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування до створення системи професійного навчання депутатів місцевих рад та забезпечення функціонування ринку відповідних освітніх послуг; запровадження механізму співпраці державних органів, органів місцевого самоврядування, інститутів громадянського суспільства, програм міжнародної технічної допомоги, всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування, установ, закладів різних форм власності, що надають освітні послуги.

Тобто Концепцією [19] запропонована нова модель професійного навчання депутатів місцевих рад, що базується на принципах Меморандуму безперервної освіти Європейського Союзу [22], а саме: визначення потреби у професійному розвитку; наближеності освітніх послуг до місця проживання та роботи особи; обов'язковості та безперервності, тобто забезпечення прагнення депутатів місцевих рад до самоосвіти та професійного розвитку протягом усього життя; прогностичності та випереджувального характеру навчання, його інноваційності та практичної спрямованості; індивідуалізації та диференціації підходів до навчання; відкритості; гарантованості фінансування професійного навчання.

Важливо, що у новій моделі професійного навчання депутатів місцевих рад, закріпленій у низці правових актів [19–21], передбачено європейські підходи до освіти дорослих упродовж життя, які сприятимуть створенню належних умов для забезпечення їх професійного розвитку:

- розроблення та впровадження галузевої рамки кваліфікацій з урахуванням Національної рамки кваліфікацій;

- розроблення на основі компетентнісного підходу за участю зацікавлених сторін та затвердження професійних стандартів;

- розроблення та впровадження стандартів усіх рівнів вищої освіти за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування» галузі знань «Публічне управління та адміністрування» та стандарту освітньої діяльності з підвищення кваліфікації депу-

татів місцевих рад;

- визначення замовниками освітніх послуг з професійного навчання депутатів місцевих рад (на підвищення кваліфікації за спеціальними професійними програмами, за програмами спеціалізованих короткострокових навчальних курсів, тематичних постійних та/чи короткострокових семінарів, тренінгів) органів місцевого самоврядування та/чи всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування, політичних партій, що отримують державне фінансування.

Крім того, згідно з Концепцією [19] професійному розвитку депутатів місцевих рад сприятиме удосконалення механізму фінансування професійного навчання депутатів місцевих рад, зокрема, запровадження за рішенням відповідної місцевої ради обов'язкової частки видатків на професійне навчання; зобов'язання політичних партій, що отримують державне фінансування, передбачати певну частку витрат за рахунок такого фінансування на професійне навчання депутатів місцевих рад, обраних від зазначених політичних партій; передбачення фінансування підвищення кваліфікації депутатів місцевих рад за рахунок коштів місцевих бюджетів тощо.

На виконання Плану заходів щодо реалізації Концепції [20] було розроблено Положення про систему професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад, яке затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 6 лютого 2019 р. № 106 [21].

Відповідно до цього Положення [21] депутати місцевих рад можуть реалізовувати своє право на професійне навчання через:

- підготовку – успішне виконання відповідної освітньо-професійної програми, що є підставою для присудження ступеня вищої освіти за рівнем магістра за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань «Публічне управління та адміністрування»;

- підвищення кваліфікації – набуття

нових та/або вдосконалення раніше набутих компетентностей у межах професійної діяльності або галузі знань;

– стажування – набуття практичного досвіду виконання завдань та обов'язків у професійній діяльності або галузі знань;

– самоосвіту – самоорганізоване здобуття певних компетентностей, зокрема під час повсякденної діяльності, пов'язаної з професійною, громадською або іншою діяльністю, дозвіллям.

Серед новацій Положення [21] запровадження норми щодо вивчення індивідуальних потреб у професійному навчанні депутатів місцевих рад, їх спеціальних та загальних потреб; поділу програм підвищення кваліфікації на загальні та спеціальні, а також на професійні (сертифікатні); запровадження обов'язковості підвищення кваліфікації за загальними, спеціальними, професійними (сертифікатними) програмами та короткостроковими програмами; нарахування за результатами професійного навчання кредитів ЄКТС тощо. Важливо, що для депутатів місцевих рад підвищення кваліфікації за загальними та/або спеціальними короткостроковими програмами є обов'язковим не рідше одного разу протягом строку здійснення повноважень.

Також Положенням [21] визначено, що НАДС здійснює моніторинг стану системи професійного навчання та щонайменше один раз на три роки готує відповідну доповідь з урахуванням результатів визначення та аналізу потреб у професійному навчанні, оцінювання якості освітніх послуг, яка оприлюднюється НАДС на його офіційному веб-сайті та веб-порталі управління знаннями.

Висновки

Таким чином, правові засади формування та розвитку інтегральної компетентності депутатів місцевих рад визначені Конституцією України, законами України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про статус депутатів місцевих рад», щодо змісту профілю інтегративної компетентності депутатів місцевих рад в Україні, який базується на виокремленні

повноважень та компетенцій органу місцевого самоврядування; законодавством, яке визначає стратегію та основні напрями подальшого розвитку освіти дорослих в Україні протягом життя шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти, а саме: Національною доктриною розвитку освіти, Національною стратегією розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, Національною рамкою кваліфікацій, законами України «Про професійний розвиток працівників», «Про зайнятість населення», «Про вищу освіту», «Про освіту».

Ключову роль у процесі формування інтегральної компетентності депутатів місцевих рад, а також забезпеченні їх безперервного професійного розвитку відіграє наявна система професійного навчання, що базується на європейських стандартах розвитку освіти, правові засади якої визначені Концепцією реформування системи професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад від 1 грудня 2017 р. № 974-р, планом заходів з її реалізації, а також відповідним Положенням про систему професійного навчання.

Нова модель професійного навчання депутатів місцевих рад побудована на принципах Меморандуму безперервної освіти Європейського Союзу та передбачає європейські підходи до освіти дорослих упродовж життя, які сприятимуть створенню належних умов для забезпечення їх професійного розвитку шляхом визначення потреби у професійному розвитку депутатів місцевих рад; наближеності освітніх послуг до місця їх проживання та роботи; обов'язковості та безперервності освіти; прогностичності та випереджувального характеру навчання, його інноваційності та практичної спрямованості; індивідуалізації та диференціації підходів до навчання; відкритості та гарантованості фінансування професійного навчання.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ:

1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1996. № 30. ст. 141.
2. Про статус депутатів місцевих рад : Закон України від 1 лип. 2002 року № 93-IV. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2002. № 40. ст.290.
3. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 трав. 1997 року № 280/97-ВР. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1997. № 24. ст.170.
4. Серьогін С.М. Шпекторенко І. В. Структура інтегральної компетентності депутатів місцевих рад України. Публічне адміністрування: теорія та практика. 2019. Вип. 1(21). URL: [http://www.dridu.dp.ua/zbimik/2019-01\(21\)/18.pdf](http://www.dridu.dp.ua/zbimik/2019-01(21)/18.pdf).
5. Ткачук А.Ф. Місьцеве самоврядування та децентралізація. Законодавство (навчальний модуль). К. : ІКЦ «Легальний статус». 2016. 80 с.
6. Газарян С.В. Нова якісна професійна підготовка у сфері публічного управління. Державне будівництво. № 2/2018. URL: http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2018-2/doc/3/3_1.pdf.
7. Лідерство в місцевому самоврядуванні: слов. термінів / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Ін-т підвищ. кваліфікації керів. кадрів, Каф. парламентаризму та політ. менеджменту ; уклад.: В. А. Гошовська, Л. А. Пашко, А. К. Гук [та ін.] ; за заг. ред. В. А. Гошовської, Л. А. Пашко, А. К. Гука [та ін.]. Харків : Фактор, 2015. 156 с.
8. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій : постанова Кабінету Міністрів України від 23 лист. 2011 р. № 1341. Офіційний вісник України. 2011. № 101. Ст. 3700.
9. Дослідження Закону про статус депутатів місцевих рад : сприяння розвитку місцевої демократії в Україні / Рада Європи. URL: <https://rm.coe.int/2018-01-25-study-law-on-local-councillors-ukr/1680784064>.
10. Дослідження навчальних потреб представників органів місцевого самоврядування України : аналітичний звіт / Наталія Балдич, Наталія Гнидюк Цезарій Трутковські // Програма Ради Європи «Децентралізація і реформа місцевого самоврядування в Україні». Київ. 2019. 122 с.
11. Про затвердження Положення про систему підготовки, спеціалізації та підвищення кваліфікації державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування : постанова Кабінету Міністрів України від 7 липня 2010 р. № 564. Урядовий кур'єр. 2010. № 142.
12. Про схвалення Концепції реформування системи підвищення кваліфікації державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад : розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 листоп. 2011 р. № 1198-р. Урядовий кур'єр. 2011. № 246.
13. Про Національну доктрину розвитку освіти : указ Президента України від 17 квіт. 2002 р. № 347/2002. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>.
14. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року : указ Президента України від 25 черв. 2013 р. №344/2013. Офіційний вісник України. 2013. № 50. Ст. 1783.
15. Про професійний розвиток працівників : закон України від 12 січ. 2012 р. № 4312-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4312-17>.
16. Про зайнятість населення : закон України від 05 лип. 2012 р. № 5067-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5067-17>.
17. Про вищу освіту : закон України від 01 лип. 2014 р. №1556-VII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
18. Про освіту : закон України від 5 верес. 2017 р. № 2145-VIII. Урядовий кур'єр. 2017. № 186.
19. Про схвалення Концепції реформування системи професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад : розпорядження Кабінету Міністрів України від 01 грудня 2017 р. № 974-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-shvalennya-konceptsiyu>.
20. Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції реформування системи професійного навчання державних службовців, голів місцевих держадміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад : розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 р. № 342. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-planu-zahodiv-shodo-realizaciyi-konceptsiyi-reformuvannya-sistemi->
21. Про затвердження Положення про систему професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад : постанова Кабінету Міністрів України від 6 лютого 2019 р. № 106. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2019-%D0%BF>.
22. Меморандум непрерывного образования Европейского Союза : международный документ 2000 р. URL: <http://www.znание.org/docs/memorandum.html>.

REFERENCES

1. Konstytutsiia Ukrainy : pryiniata na piatii sesii Verkhovnoi Rady Ukrainy 28 chervnia 1996 roku [The Constitution of Ukraine]. (1996). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Bulletin of Verkhovna Rada of Ukraine*, 30, art. 141 [in Ukrainian].
2. Pro status deputativ mistsevykh rad : Zakon Ukrainy vid 1 lyp. 2002 roku № 93-IV [On the status of deputies of local councils: Law of Ukraine of July 1, 2002 No. 93-IV]. (2002). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Bulletin of Verkhovna Rada of Ukraine*, 40, art. 290 [in Ukrainian].
3. Pro mistseve samovriaduvannia v Ukraini : Zakon Ukrainy vid 21 trav. 1997 roku № 280/97-VR [On Local Self-Government in Ukraine: Law of Ukraine of 21 May, 1997 No. 280/97-BP]. (1997). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Bulletin of Verkhovna Rada of Ukraine*, 24, art. 170 [in Ukrainian].
4. Serohin, S.M., & Shpektorenko, I.V. (2019). Struktura intehralnoi kompetentnosti deputativ mistsevykh rad Ukrainy [Structure of Integral Competence of Deputies of Local Councils of Ukraine] *Publichne administruvannia: teoriia ta praktyka – Public administration: theory and practice*, 1(21). Retrieved from [http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2019-01\(21\)/18.pdf](http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2019-01(21)/18.pdf) [in Ukrainian].
5. Tkachuk, A.F. (2016). *Mistseve samovriaduvannia ta detsentralizatsiia. Zakonodavstvo (navchalnyi modul) [Local self-government and decentralization. Legislation]*. Kyiv: IKTs “Leha-lnyi status” [in Ukrainian].
6. Hazarian, S.V. (2018). Nova yakisna profesiina pidhotovka u sferi publicznego upravlinnia [New qualitative training in public administration]. *Derzhavne budivnytstvo – State building*, 2. Retrieved from http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2018-2/doc/3/3_1.pdf [in Ukrainian].
7. Hoshovska, V. A., Pashko, L. A., Huka, A. K. et al (Eds.). (2015). *Liderstvo v mistsevomu samovriaduvanni: slov. terminiv [Local government leadership: a glossary of terms]*. Kharkiv: Faktor [in Ukrainian].
8. Pro zatverdzhennia Natsionalnoi ramky kvalifikatsii : postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 23 lyst. 2011 r. №1341 [On approval of the National Qualifications Framework: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 23 November, 2011 No. 1341]. (2011). *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy – Official bulletin of Ukraine*, 101, art. 3700 [in Ukrainian].
9. *Doslidzhennia Zakonu pro status deputativ mistsevykh rad : sprianiia rozvytku mistsevoi demokratii v Ukraini [Research on the Law on the Status of Deputies of Local Councils: Promoting Local Democracy in Ukraine]*. Rada Yevropy. Retrieved from <https://rm.coe.int/2018-01-25-study-law-on-local-councillors-ukr/1680784064> [in Ukrainian].
10. Baldych, N., Hnydiuk, N., Trutkovsky, T. (2019). *Doslidzhennia navchalnykh potreb predstavnykiv orhaniv mistsevoho samovriaduvannia Ukrainy : analitychnyi zvit [Research of educational needs of representatives of local self-government bodies of Ukraine]*. Prohrama Rady Yevropy “Detsentralizatsiia i reforma mistsevoho samovriaduvannia v Ukraini”. Kyiv [in Ukrainian].
11. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro systemu pidhotovky, spetsializatsii ta pidvyshchennia kvalifikatsii derzhavnykh sluzhbovtiv, holiv mistsevykh derzhavnykh administratsii, yikh pershykh zastupnykiv ta zastupnykiv, posadovykh osib mistsevoho samovriaduvannia : postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 7 lypnia 2010 r. № 564 [On approval of the Regulation on the system of training, specialization and qualification improvement of civil servants, heads of local state administrations, their first deputies and deputies, officials of local self-government: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of July 7, 2010, No. 564]. (2010). *Uriadovyi kurier – Governmental Courier*, 142 [in Ukrainian].
12. Pro skhvalennia Kontseptsii reformuvannia systemy pidvyshchennia kvalifikatsii derzhavnykh sluzhbovtiv, posadovykh osib mistsevoho samovriaduvannia ta deputativ mistsevykh rad : rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 28 lystop. 2011 r. № 1198-r [On Approving the Concept of Reforming the Training System of Civil Servants, Local Self-Government Officials and Deputies of Local Councils: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated November 28, 2011 No. 1198-r]. (2011). *Uriadovyi kurier – Governmental Courier*, 246 [in Ukrainian].
13. Pro Natsionalnu doktrynu rozvytku osvity : ukaz Prezydenta Ukrainy vid 17 kvit. 2002 r. № 347/2002 [On the National Doctrine of Educational Development: Presidential Decree of April 17, 2002 No. 347/2002]. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/347/2002> [in Ukrainian].
14. Pro Natsionalnu stratchiui rozvytku osvity v Ukraini na period do 2021 roku : ukaz Prezydenta Ukrainy vid 25 cherv. 2013 r. № 344/2013 [On the National Strategy for the Development of Education in Ukraine for the Period until 2021: Presidential Decree of June 25, 2013 No. 344/2013]. (2013). *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy – Official bulletin of Ukraine*, 50, art. 1783 [in Ukrainian].
15. Pro profesiyni rozvytok pratsivnykiv : zakon Ukrainy vid 12 sich. 2012 r. №. 4312-VI [On the Professional Development of Employees: Law of Ukraine of January 12, 2012 No. 4312-VI]. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4312-17> [in Ukrainian].

16. Pro zainiastist naseleennia : zakon Ukrainy vid 05 lyp. 2012 r. № 5067-VI [On employment of the population: Law of Ukraine of July 05, 2012 No. 5067-VI]. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5067-17> [in Ukrainian].
17. Pro vyshchu osvitu : zakon Ukrainy vid 01 lyp. 2014 r. № 1556-VII [On Higher Education: Law of Ukraine of July 01, 2014 No. 1556-VII.]. Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> [in Ukrainian].
18. Pro osvitu : zakon Ukrainy vid 05 veres. 2017 r. № 2145-VIII [On education: Law of Ukraine of September 05, 2017 No. 2145-VIII]. (2017). *Uriadovi kurier – Governmental Courier*, 186 [in Ukrainian].
19. Pro skhvalennia Kontseptsii reformuvannia systemy profesiinoho navchannia derzhavnykh sluzhbovtiv, holiv mistsevykh derzhavnykh administratsii, yikh pershykh zastupnykiv ta zastupnykiv, posadovykh osib mistsevoho samovriaduvannia ta deputativ mistsevykh rad : rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 01 hrudnia 2017 r. № 974-r [On approval of the Concept of reforming the system of vocational training of civil servants, heads of local state administrations, their first deputies and deputies, officials of local self-government and deputies of local councils: Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine of December 01, 2017 No. 974-r]. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-shvalennya-koncepciy> [in Ukrainian].
20. Pro zatverdzhennia planu zakhodiv shchodo realizatsii Kontseptsii reformuvannia systemy profesiinoho navchannia derzhavnykh sluzhbovtiv, holiv mistsevykh derzhadministratsii, yikh pershykh zastupnykiv ta zastupnykiv, posadovykh osib mistsevoho samovriaduvannia ta deputativ mistsevykh rad : rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 10 travnia 2018 r. № 342 [On approval of the plan of measures for the implementation of the Concept of reforming the system of vocational training of civil servants, heads of local state administrations, their first deputies and deputies, officials of local self-government and deputies of local councils: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine of May 10, 2018 No. 342]. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-planu-zahodiv-shodo-realizatsiyi-koncepciyi-reformuvannya-sistemi-> [in Ukrainian].
21. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro systemu profesiinoho navchannia derzhavnykh sluzhbovtiv, holiv mistsevykh derzhavnykh administratsii, yikh pershykh zastupnykiv ta zastupnykiv, posadovykh osib mistsevoho samovriaduvannia ta deputativ mistsevykh rad : postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 6 liutoho 2019 r № 106 [On approving the Regulation on the system of professional training of civil servants, heads of local state administrations, their first deputies and deputies, officials of local self-government and deputies of local councils: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of February 6, 2019 No. 106]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2019-%D0%BF> [in Ukrainian].
22. Memorandum nepravnoho obrazovanyia Evropeiskoho Soiuzia : mezhdunarodnyi dokument 2000 r. [Memorandum of Continuing Education of the European Union: International Document 2000]. Retrieved from <http://www.znanie.org/docs/memorandum.html> [in Ukrainian].

Гончарук Наталія Трохимівна

Доктор наук з державного управління, професор Дніпропетровський регіональний інститут державного управління, Національної академії державного управління при Президентіві України 49044, м. Дніпро, вул. Гоголя, 29

Email: goncharuknt@gmail.com

Прудиус Леся Василівна

Доктор наук з державного управління Українська школа урядування 01034, м. Київ, вул. Прорізна, 15

Email: L_Prud@ukr.net

Goncharuk Natalia

Doctor of Public Administration, Full Prof. Dnipropetrovsk regional institute for public administration, National academy for public administration under the President of Ukraine 29, Gogol Str., Dnipro, 49044, Ukraine

Prudius Lesya

Doctor of Public Administration Ukrainian School of Government 15, Prorizna Str., Kyiv, 01034, Ukraine

Цитування: Гончарук Н. Т. Формування та розвиток інтегральної компетентності депутатів місцевих рад в Україні: правові аспекти / Н. Т. Гончарук, Л. В. Прудиус // Аспекти публічного управління. – 2019. – Т. 7 – № 9-10. – С. 40-52.

Citation: Goncharuk N.T. & Prudius L.V. (2019). Formuvannia ta rozvytok intehralnoi kompetentnosti deputativ mistsevykh rad v Ukraini: pravovi aspekty [Formation and Development in Integral Competences of Local Council Deputies in Ukraine: Legal Aspects]. *Public administration aspects*, 7 (9-10), 40-52.

Стаття надійшла / Article arrived: 19.08.2019

Схвалено до друку / Accepted: 23.09.2019